

ביקורת פנימית

בצריכת הדלק לעומת שנת הבסיס וכי חלה עליה במספר החניות לעומת שנים קודמות

יום רביעי י' אייר תשע"ב

02 מאי 2012

אל : מר מנחם גרינבלום
מנכ"ל משרד המדע והטכנולוגיה

אל : גב' אורלי פרומן
מנכ"לית משרד התרבות והספורט

שלום וברכה,

הנדון : התייחסות המבקר הפנימי לדוח ממשלה ירוקה שהוכן על ידי חברת " יעד ירוק " לשנת 2011

דוח זה נערך על פי בקשת המשרד להגנת הסביבה זאת לאור הגשת דוח המבקר הפנימי למנכ"לים ללא התייחסות לדוח של חברת יעד ירוק שמונתה ללוות את פרויקט ממשלה ירוקה במשרד. יש להעביר דוח נוסף זה למנכ"לית המשרד להגנת הסביבה.

להלן התייחסותי לדוח :

1. הדוח של חברת יעד ירוק בנוגע לעמידת המשרד ביעדי הממשלה, כפי שהוגדרו בפרויקט ממשלה ירוקה, נערך באיחור רב ונשלח באיחור רב יותר למבקר הפנימי של המשרד. הדוח של יעד ירוק הגיע למבקר הפנימי רק ב- 19 למרץ 2012 בשעות אחרי הצהריים לאחר שהמבקר הפנימי שלח כבר את הדוח שהוכן על ידו למנכ"לי משרדי המדע והטכנולוגיה ומשרד התרבות והספורט. חשוב לציין כי על פי החלטת הממשלה, מנכ"לי המשרדים אמורים להעביר את דוח המבקר הפנימי למנכ"לית המשרד להגנת הסביבה עד ל-28 לפברואר של כל שנה, בשנה זו ניתנה אורכה להגשת הדוח למשרד להגנת הסביבה עד ל-15 למרץ, אולם גם בתום מועד הארכה, הדוח של חברת יעד ירוק לא הגיע אל המבקר הפנימי. חשוב להדגיש שדוח הביקורת הפנימית היה מוכן זה מזמן, אך לא נשלח למנכ"לים, זאת על מנת שהביקורת תוכל להתייחס לנתוני יעד ירוק ולהעיר הערותיה לגביהם. אולם, מכיוון שהדוח של יעד ירוק התעכב יתר על המידה ולאור דרישת מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה להגיש את הדוח (במכתבה למנכ"לי המשרדים) נאלצתי לא להמתין יותר בהגשת הדוח. רק לאחר שליחת דוח הביקורת הפנימית למנכ"לים, הגיע הדוח של יעד ירוק, אך זה היה כבר מאוחר מכדי להביאו בחשבון ולהתייחס לתוכנו. יש לציין כי הביקורת פנתה מספר פעמים לנציגת יעד ירוק על מנת להזכירם ולזרזם. אולם, דבר לא עזר והדוח שלהם בושש להגיע למבקר. משהגיע הדוח של יעד ירוק הוא נשלח למחרת למנכ"לים ללא התייחסות הביקורת לגביו.

לדעת הביקורת, על המשרד להגנת הסביבה לדרוש בתוקף, מהחברות שנשכרו ללוות את הפרויקט במשרדי הממשלה, לעמוד בלוח הזמנים שנקבע בהסכמים עמם זאת על מנת לאפשר עמידה בלוח הזמנים שנקבע בהחלטת הממשלה. ראוי להוסיף ולהדגיש שהמבקר הפנימי של המשרד אינו משמש דוור שאמור להעביר את דוח החברות למשרד להגנת הסביבה ומתפקידו לבדוק ולבחון את הנתונים המוגשים לו בצורה מעמיקה ולכך דרוש זמן. אם חברות אלה אינן מסוגלות לעמוד בלוח הזמנים שנקבע והמשרד להגנת הסביבה מסכים לכך, על המשרד להגנת הסביבה ליזום עריכת תיקונים בהחלטת הממשלה ולשנות את לוח הזמנים שבה.

2. **סעיף 3 בדוח חב' יעד ירוק – נתוני צריכת חשמל**

ביקורת פנימית

א. הביקורת מעירה כי נכון לתקופה שהדוח מתייחס אליה, רק בשני אתרי דיור של המשרד יש מוניס למדידת צריכת חשמל, אתר דיור שלישי שיש בו מונה חשמל אוכלס רק בתחילת שנת 2012. יתר נתוני הצריכה מדיוורים אחרים של המשרד מתבססים על חיוב יחסי של המשרד בצריכת החשמל הכללית, על פי גודל השטח היחסי, במ"ר, המוחזק על ידי המשרד מסך כול שטח המבנה בו שוכנים גם משרדים אחרים או על פי הסכמי השכירות, אך בשום פנים ואופן לא ניתן לומר שזו הצריכה המדויקת של המשרד.

לדעת הביקורת תשלומי חשמל הנקבעים על פי גודל השטח ולא על פי מדידה מדויקת אינם מעודדים השקעת משאבים כספיים ברכישת טכנולוגיות שיביאו לחיסכון בצריכה, משום שתשלומי החשמל נשארים כמקודם מבלי להתחשב בהשקעות המשרד. על כן הביקורת ממליצה לבדוק ולבחון את האפשרות, ההנדסית והכלכלית, להתקנת מוניס מיוחדים בכל אתרי המשרד שימדדו באופן מדויק את הצריכה המשרדית האמיתית, רק כך ניתן לגרום לחיזוק המוטיבציה להשקיע בנושא החיסכון ומעבר לטכנולוגיות ואמצעים לחיסכון בחשמל.

ב. נתוני הצריכה מבוססים רק על 4 דיוורים שהם כ- 60% מכלל שטחי הדיוורים במשרד ומביאים לידי ביטוי לכל היותר צריכה של 2/3 מעובדי המשרד בלבד. יתר על כן נתוני צריכה מדויקים על פי מדידת מונה התקבלו משני דיוורים של המשרד בלבד (המסגר – ת"א והמשרדים בנצרת). הביקורת סבורה שאין להסיק מכך על גידול או קיטון בצריכת חשמל והדבר אינו מאפשר הסקת מסקנות בדבר עמידת או אי עמידת המשרד ביעדי הפחתה שנקבעו בהחלטת הממשלה.

3. סעיף 4 בדוח יעד ירוק – מים

הביקורת מסכימה עם הקביעה שלא ניתן לערוך השוואות לגבי צריכת המים משום שהנתונים מתקבלים מדיוור אחד בלבד. יתר על כן מצב זה, בו אין מוניס נפרדים למדידת צריכת המים, אינו מאפשר למשרד לבצע פעולות התייעלות מעבר לפעולות שנעשים על ידי המשרדים ושפורטו בדוח הביקורת הפנימית. הביקורת ממליצה למשרד להגנת הסביבה לבחון את האפשרות המעשית והכלכלית להתקין בכל משרדי הממשלה מוניס נפרדים למדידת צריכת מים, כמו כן ראוי להסב את תשומת לב מנהל הדיוור הממשלתי לבעיה זו או לדרוש ממנהל הדיוור הממשלתי בבואם לשכור משרדים ממשלתיים חדשים, רק אם קיימת בהם אפשרות להתקנת מוניס נפרדים למים, הדבר נכון גם לגבי מוניס לחשמל.

4. לסעיף 5 בדוח יעד ירוק - צריכת נייר

א. נתוני הצריכה לשנת 2010 שמופיעים בדוח ממשלה ירוקה אינם מדויקים. לפי דוח יעד ירוק הצריכה של כל סוגי הנייר הסתכמה ב- 1.260.000 דפים. נתוני צריכה עדכניים, הנכונים ליום 10 לפברואר 2012, בשנת 2010 המשרד צרך 1.485.000 דפים הכוללים נייר רגיל 1.200.000 דפים ו- נייר ממוחזר של 285.000 דפים זאת אומרת צריכה כוללת של 1.485.000 דפים.

בהתאם לכך, נתוני הביקורת הפנימית הם העדכניים והם הנכונים, המשרד הפחית בצורה משמעותית את צריכת הנייר הרגיל מאידך חל גידול בצריכת הנייר הממוחזר ובסך הכל המשרד הפחית את צריכת הנייר ב-7.4% במקום יעד הפחתה של 13%.

ב. חישוב הצריכה לעובד המופיעה בדוח חב' יעד ירוק אינה עושה צדק עם המשרד משום שבמשרד התרבות והספורט פועלות ועדות רבות הפועלות תחת המועצה לתרבות ואומנות בהם עשרות רבות של חברים המקיימים ישיבות עבודה רבות והם צרכני נייר די משמעותיים. כך שחישוב ממוצע צריכה לעובד אינו מבטא צריכה של העובדים עצמם. חשוב לזכור שפעילות המשרד מיוחדת והמשרד עובד מול מאות רבות של עמותות ויש להביא זאת בחשבון בעת דיון על עמידת המשרד ביעדי הפחתה שקבעה הממשלה.

ג. יש לשבח את המשרד על המעבר לצריכת נייר ממוחזר ועל הפחתה הניכרת בצריכת נייר רגיל שאינו ממוחזר, על המשרד להגביר את הפעילות בקרב עובדי המשרד להפחתת הצריכה הכוללת של נייר על מנת שהמשרד יעמוד ביעדי הפחתה במלואם.

5. לסעיף 6 בדוח יעד ירוק - צריכת כוסות חד פעמיים

נתוני העלות שמופיעים בדוח יעד ירוק לגבי צריכת כוסות חד פעמיים בסך 110.000 ₪ אינם נכונים, לא ייתכן שעלות של 20.940 כוסות חד פעמיים תגיע לסכום אסטרונומי כזה. העלות הנכונה היא כ- 2073 ₪ לפי חישוב של 9.9 ₪ לכל 100 כוסות.

יש לשבח את המשרד על ההפחתה הניכרת בכמות הצריכה הכוללת של כוסות חד פעמיים ועל המעבר לשימוש בכוסות חד פעמיים מחומרים מתכלים בשיעור כה ניכר של 34% מסך הצריכה וכל הסימנים מראים שמגמה זו של שימוש בחומרים מתכלים תלך ותתגבר בשנת 2012 ובשנים הבאות.

6. לסעיף 7 בדוח יעד ירוק - בקבוקי שתייה

שיעור ההפחתה הוא כ- 4.5% מול נתוני הצריכה של שנת 2010 ולכאורה אין המשרד עומד ביעד ההפחתה של 11% שנקבעו בהחלטת הממשלה, אולם יש לקחת בחשבון שכמות של 3400 בקבוקי שתייה חולקו בשני אירועים גדולים של מנהלת השירות הלאומי בהם השתתפו אלפי מתנדבי השירות הלאומי אזרחי ואורחים. הביקורת סבורה שאין לכלול צריכה זו בחישובי הצריכה המשרדית וכי יש להעמיס כמות זו על פעילות חיצונית ולא על צריכה פנימית שוטפת של המשרד. לדעת הביקורת הפחתת כמות זו של 3.400 בקבוקים, מעמידה את סה"כ הצריכה המשרדית על 23.309 בקבוקים בלבד. דהיינו שיעור הפחתה של 17.3% מול שנת 2010. זאת אומרת המשרד עמד ביעד ההפחתה.

7. לסעיף 8 בדוח יעד ירוק - צריכת דלק

הדוח של יעד ירוק מציין כי חלה עלייה משמעותית בשיעור של 55% בצריכת הדלק לעומת שנת הבסיס וכי חלה עליה במספר החניות לעומת שנים קודמות.

הביקורת מעירה שחל גידול ניכר במספר הרכבים של המשרד (רכבי שירות צמודים) זאת כתוצאה מהמאפיינים המיוחדים של עבודת המשרד והמשימות המוטלות על עובדי המשרד בתחומים השונים.

מספר הרכבים בשנת 2009 עמד על	21	רכבים
מספר הרכבים בשנת 2012 עומד על	30	רכבים
דהיינו מספר הרכבים גדל ב כ -	42	אחוז.

בנוסף חשוב לציין כי המשרד משתמש יותר בכלי רכב ממוגנים בממוצע 3 פעמים בחודש והמשרד צריך לתדלק גם רכבים אלה שצריכת הדלק שלהם גבוהה יותר. כמו כן מצבת הרכב דלעיל אינה כוללת רכבים שמוקצים למשרד באופן זמני.

חשוב לציין שבדוח הביקורת של המבקר הפנימי צוין כי ממוצע צריכת הדלק לרכב במשרד היא כ- 400 ליטר בחודש בממוצע. לדעת הביקורת זו כמות גבוהה ויש לקיים פעילות הסברתית נרחבת לנהיגה נכונה ולחיסכון בדלק.

לסיכום :

1. חברת יעד ירוק משבחת את שיתוף הפעולה של המשרד למען הצלחת הפרויקט ועל המאמצים שנעשו במשרד לשם כך, גם הביקורת הפנימית ציינה זאת בדוח שלה מספר פעמים תוך פרוט פעולות המשרד בתחום חשוב זה .
2. נתוני יעד ירוק מתבססים בעיקר על מידע שהועבר אליהם מהמשרד ולא על סמך מידע חיצוני אחר , המידע שהופק לפי בקשת המבקר הפנימי הועבר אח"כ לחברת יעד ירוק . משום כך הביקורת הפנימית סבורה שאם אין ערך מוסף בפעילות החברה המלווה למשרדנו ולמשרד להגנת הסביבה, מוטב יהיה לוותר על שירות זה שיחסוך גם כסף למדינה .
3. פעילות חברת יעד ירוק לא הורגשה בשנה זו במשרדנו ועל פי התרשמותי ומשיחות שקיימתי עם גורמים משרדיים אף לא תרמה תרומה משמעותית לפרויקט ממשל ירוקה ולקידומו .

בברכה

חגי מרדכי

העתק : מרן בר – סמנכ"ל בכיר למנהל ומשאבי אנוש
ויו"ר צוות ירוק במשרד